

פרשת שלח

חבת ארץ ישראל

הרמב"ם (ריש פ"ג מהל' מגילה וחנוכה) 'זוהרה מלכות לישראל יתר על מאתיים שנה'. כל בר דעת מבין ש"ש כעת ואכמ"ל, ריבוי לומדי התורה בארה"ק, ריבוי בעלי התשובה, רוב ככל עם ישראל בארה"ק שומר מסורת ברמה זו או אחרת, חלק גדול מאד (בענפים מסויימים, אפילו רוב) מהמשק החקלאי שובת בשבת בראשית ובשבת הארץ, ועוד. גם אותם רשעים היושבים לעת עתה בשלטון מבינים שלא ירחק היום, ובארצנו הקדושה יהיה רוב שומרי תורה ומצוות. כמדומה שצריך להיות עיוור כדי לא להבין שדווקא עורכי ההפגנות -שפעמים רבות אכן משיגות את המטרה- מוכיחים במעשיהם כי הם מאמינים שמצבנו היום טוב לאין ערוך ממה שהיה בזמנים קדומים.

יחס היראים והשלמים למצב כיום

כאן ברצוני לבאר בקצרה מה שכבר הזכרתי מספר פעמים בעבר, והתייחסתי לעניין גם אשתקד בעלון זה: שמחתנו על כל העניינים הנזכרים, מהולה בצער על כך שעדיין לא זכינו לשלטון על פי התורה ורוב העם עדיין אינו שומר תורה ומצוות בשלמות (גם מצב זה ב"ה הולך ומשתפר כפי שאנו רואים). בקרב החוגים החרדיים ישנן מספר שיטות כיצד להתייחס למצב כיום. אם נדייק נבין שבקרב החוגים החרדיים ישנן כאלו שיש שתי גישות עיקריות, שכל אחת משתיהן נחלקת לשתי אסכולות:

א. הגישה האחת סוברת כי יש לעשות הכל כדי לעלות וליישב את ארץ הקדש ביהודים, ולהביא לכך שארץ ישראל תהיה נשלטת על ידי יהודים שומרי תורה ומצוות. ארץ ישראל שלנו בכל זמן! אין בפעולות כאלה, משום חסרון באמונה בביאת המשיח העתיד לקבץ את כל ישראל שנשארו בגולה. בגישה זו אחזו רוב גדולי ישראל מאז שנוצרו האפשרויות לעלות לארה"ק. זו היתה גם גישתו של החפץ חיים למשל, כך סבר גם החזו"א זצ"ל, ועוד. ונושא זה היה גם חלק מהמצע של אגודת ישראל גם בשנים שאחר תש"ח (על התפתחויות שונות באגודת ישראל, ניתן לקרא בספרים המסקרים זאת). גישה זו היא נחלת שתי אסכולות עיקריות:

1. האחת גורסת כי עלינו לעמוד על שלנו בכל הדרכים האפשריות. לשם כך, גם ליהדות החרדית הזכות והחובה לדאוג לנציגות ראויה בכנסת. עד כמה שאפשר, עלינו להשתדל להיות רוב בארה"ק, ולשאוף להגיע למצב בו ארה"ק תהיה יהודית לגמרי ותתנהל על פי תורה.
2. האסכולה האחרת גורסת כי אמנם ארץ ישראל שלנו, ועלינו לעשות ככל שביכולתנו כדי להגיע לשלטון יהודי המתנהל על פי תורה. אמנם, מכיוון שלפי המצב הנתון כיום, השלטון מתנהל בצורה חילונית, כהבדלות מהרשעים עלינו להתרחק מכל שיתוף

משמים זיכני ה'ית במרגלית טובה. זמן מועט לפני שהחלתי בכתבת העלון הנוכחי, שמעתי הסבר נפלא בשמו של אחד מיושבי ירושלים עיה"ק שבין החומות, ונאים הדברים למי שאמרם.

בפרשת השבוע אנו קוראים על חטא המרגלים. כמבואר בתורה היו המרגלים ראשי בני ישראל, ומתחילה היו צדיקים ואח"כ התקלקלו ונהיו רשעים והוציאו דבת הארץ רעה.

והנה, בשבוע שעבר קראנו בפרשה על חטא המתאוננים. המתאוננים טענו שהיה להם טוב במצרים: זָכַרְנָל אֶת-הַדָּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר-נֹאכַל בְּמִצְרָיִם חֵמָם אֶת הַקְּשָׁאִים וְאֶת הָאֶבְטָחִים וְאֶת-הַחֲצִיר וְאֶת-הַבָּצְלִים וְאֶת-הַשּׁוּמִים:

משה רבנו שומע את טענתם, ואומר לה' מֵאֵין לִי בָשָׂר לִחֵת לְכָל-הָעָם הַזֶּה ... : לֹא-אוּכַל אֲנִי לְבָדִי לְשַׂאת אֶת-כָּל-הָעָם הַזֶּה כִּי קָבַד מִמֶּנִּי. ועל כך עונה לו ה': אֶסְפֶּה-לִּי שְׁבָעִים אִישׁ מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִדְעוּת כִּי-הֵם זִקְנֵי הָעָם וְשִׁטְרוּ... אלה יסייעו למשה רבנו להנהיג את עם ישראל. אמנם, המתאוננים טענו שבמצרים היה להם טוב יותר. לכן אותם מנהיגים שבאו כתוצאה מאותה בקשה, היו מהם שמאסו בארץ ישראל. ומאותם זקנים היו המרגלים שמאסו בארץ חמדה.

לצערנו, גם בזמננו אנו שומעים בחוגים מסויימים דיבורים על כך שבחז"ל היה טוב יותר מבחינה רוחנית (או גם גשמית. על כך, אולי לדון. אך לא נראה לי שיש בכך נפק"מ). על פי רוב מדובר בטענות שקריות! כדאי מאד לבדוק כל מקרה לגופו. אך אפילו לגבי טענות נכונות, פעמים רבות מי שמנסה להבין מה מסתתר בין המילים, יבין שהללו בזים לארה"ק. הם תמיד ינסו למצא מדוע פרט מסויים טוב בחז"ל יותר מאשר בארץ ישראל. יש מהם שאכן מודעים לכך, ובשיחה רגועה יותר יסבירו שאכן סבורים הם שיש בעיות בארץ ישראל. כמובן שהם יסבירו שכשיבא המשיח אז הכל יסתדר (לא אכנס כאן לעניין 'מה יהיה כשהוא יבא', אך לצערנו אצל רבים מהמדברים בסגנון הזה האמונה במשיח אינה מבוססת על מה שקבלנו מחז"ל, אלא על אמונה של 'משיח' אחר יש"ו, שמאמינו סבורים שיפתור להם את כל הבעיות).

אני כותב את הדברים בימים אלו, כאשר ארה"ק בוערת עקב מזימותיהם ומעשיהם של הרשעים היושבים לעת עתה בשלטון בארה"ק, ועליהם -בין השאר- אנו מתפללים בתפלה את הברכה שתוקנה ביבנה. עם כל המצב הזה, אי אפשר שלא לראות את חסדי ה' עמנו בעשרות השנים האחרונות: שובנו אל ארה"ק בקבוץ גלויות הגדול ביותר שהיה מאז ימי עזרא הסופר, וישיבתנו בה באופן שלא היה כמוהו שנים רבות עוד לפני חרבן בית שני (ואם בימי בית שני עסקינו, אזכיר כאן שוב את דברי

שלהם, עבור אדם נזקק, ינסו קודם למצות את כל האפשרויות העומדות לרשותו, כולל קצבאות שונות וכו'.

בקרב בעלי הגישה הזו ודאי שנשמע דברי ביקורת נגד השלטון כיום בארה"ק, אך הדיבורים הם נגד השלטון ונגד המדינה (כפי שנראית כיום לפי המצב הנתון). מברי דעת שבשתי האסכולות הנזכרות לעולם לא נשמע דיבורים נגד מצוות ישוב ארה"ק וכדומה, ודאי לא על "מעלות" כביכול שיש לחז"ל יותר על אר"י. לא נתייחס למצבנו כאילו אנחנו בגלות, וממילא נעמוד על שלנו. בהקשר לכך, בעלון קדושת ציון של חדש מרחשון פורסם מאמר נאה של הרב **גנז שליט"א**. במאמרו הזכיר את אהבתו של מרן הגר"ש **אוירבך זצ"ל** לארה"ק. מאבקו נגד גזרות השלטונות על גיוס בחורי ישיבות ועוד, היה מתוך תפיסה שהקב"ה הביא אותנו לכאן **לתת לנו את הארץ**. וכיוצ"ב שמעתי בשמו מאחד מבני משפחתו, ששמע ממנו את ההסבר לשיטתם של יראים ושלמים שאינם יצאים להפגין (ואם אנו מזכירים את מרן הגר"ש אוירבאך זצ"ל, אי אפשר שלא להזכיר את עמידתו בראשות אגודת עטרה ליושנה הגואלת בתים ורוכשת קרקעות עבור יהודים ברובע המוסלמי והנוצרי בירושלים עיה"ק (בעז"ה), לא ירחק היום וכבר לא יקראו רובעים אלו כן).

פעולה איתם על פי חוקיהם. מסיבה זו, אין משתתפים בבחירות, ורבים מהם גם לא לוקחים תקציבים מהמדינה.

עד כאן בקצרה שיטת האסכולות הדוגלות בשיטה הראשונה.

נפק"מ בין השיטות: לו יצוייר שאכן היה כאן רוב שומרי תורה ומצוות, והיתה אפשרות להקים ממשלה הנוהגת על פי תורה, הרי שלחברי האסכולה השניה הדוגלת בשיטה הראשונה, לא תהיה שום בעיה להשתתף בבחירות (הן כבר לא תהינה "טמאות"). במצב כזה לא תהיה שום מניעה מיסוד צבא אמיתי הנוהג על פי תורה (כולל גם היחס לאויב כאל אויב ולא כאל "חפים מפשע")! חברי האסכולה השניה שבשיטה השניה, יסברו שגם במצב כזה, יש להתנגד לכך, כי לדעתם עצם הקמת מדינה יהודית זה הוא מעשה אסור.

ב. הגישה השניה גורסת כי עוד לא הגיעה הגאולה השלמה, אין לעשות כל פעולה מצדנו כדי לקרב אותה. לפי הגדרתם, אנו עדיין בגלות (כמובן שאנו בארה"ק, אך ההגדרה היא כעין "גלות יו"ף", גם בה היינו בארה"ק). היו מגדולי ישראל שסברו כך, אך מעולם לא היתה זו שיטת רוב גדולי ישראל!

לצערנו, חלק גדול מהצבור כיום לא אוהב לפקוח כל כך את העיניים, ונוטה לדון דברים מסויימים בצורה שטחית. דיבורים בסגנון "אין לנו מחלוקת עם סאטמר, רק בדרכי לוחמה" מתקבלים בצבור בלי לחשוב הרבה, ותוך הכללה של כל הקבוצות שאינן משתתפות בבחירות. עניין נוסף: בקהלות הללו יש הרבה כסף, ובכחו הם מצליחים להשפיע המון על כלל הצבור החרדי (למי שדברי אינם מוצאים חן בעיניו, אספר לו כי עד לפני שנים לא רבות היתה מתפרסמת מדי שנה בעיתון (לא יהודי כמובן) נפוץ מאד באמריקה, מודעת הבהרה כי הם אינם מאמינים במדינה הציונית וכו'. במחיר של מודעה אחת כזו ניתן לפרנס מספר משפחות, ועבור מי מתפרסמת המודעה? אזכיר גם את המלגה הניתנת למי שמפקיד אצלם את תעודת הזהות ביום הבחירות כדי שלא יצביע. האם שמענו אי פעם על חלוקת מלגות כדי להוכיח את צדקת דרכו? הרי כל רווח לא יוצא להם מכך שכמה משועממים מתפרנסים מהם).

הדוגלים בגישה זו נחלקים לשתי אסכולות עיקריות:

1. האחת סבורה כי עלינו להלחם ככל יכלתנו כדי להציל מהשלטונות. רבים מהם יסבירו שאנו נלחמים בעיקר (או אפילו רק) על דברים הנוגעים לרוחניות. כך לפחות באופן רשמי.
2. אנשי האסכולה האחרת נוקטים בדרך של התבדלות מוחלטת מכל הקשור ישירות או בעקיפין לכל מה שקשור למוסדות המדינה. הם אינם משתתפים בבחירות, אינם לוקחים תקציבים מהמדינה (נראה שהם חלוקים ביניהם האם רק למוסד ציבורי "אסור" לקבל, או גם לאדם פרטי. איני יודע מה דעתם על תקציבי ביטוח לאומי (לפי מה שהבנתי, גם בקופות הצדקה

ויה רצון שנזכה לראות תמיד בטוב ארץ הקדש

בשורה משמחת

דבר בעתו מה טוב

יצא לאור הספר טובה הארץ. הלכות איסור דבת הארץ עם סיפורים ועובדות מגדולי ישראל מאת הרב יהודה טאוב שליט"א מקרית אתא. ניתן להשיג בטל': 0556785647. דוא"ל: 8436092@gmail.com

להערות והארות בענייני העלון:

יחזנת נוימן קצות החשן 9/6 מודיעין עילית. 0527167567. דוא"ל: yn0527167567@gmail.com. וכן בקו התורה והמצוה 0773541079 ניתן לתרום (גם הנעזרות לע"נ, להעלחת, וכד') בעמדות נדרים פלוס: 'עדת יראים-אשטרייך' לשונות 'תרומות עבור קונטרסים וחבורים'.

זמני התפלות בקהלתנו ק"ק עדת יראים-אשטרייך מודיעין עילית (נתיבות המשפט 111 ב'):

פרשת שלח: מנחה בחול: 7:30. מנחה בעש"ק ובשב"ק: 6:55. שחרית בשב"ק (קבוע): 8:30. ערבית מוצש"ק: 8:10.

קרה: מנחה בחול: 7:35. מנחה בעש"ק ובשב"ק: 7:00. ערבית מוצש"ק: 8:10.

יבנה המקדש: שלח: כהונה: חרם: לוי: זבנר. השיר: הזיו לך והבאר. מסכת שבת: ג. קרה: כ': שיערים. ל': יצרי.